

також вироблення навички відчуття опори звуку, розвитку дихальних м'язів. Вплив на процес розвитку співацького дихання необхідно здійснювати через зосередження уваги студентів на роботі дихального апарату, розвитку умінь аналізу роботи дихальних груп м'язів, координування дихальних рухів.

Список використаних джерел

1. Антонюк В.Г. Постановка голосу : навчальний посібник для студентів вищих муз. навч. закладів / Валентина Геніївна Антонюк. – К. : Українська ідея, 2000. – 68 с.
2. Дмитриев Л. Основы вокальной методики : учеб. пособ. для муз. вузов / Леонид Борисович Дмитриев. – М. : Музыка, 1968. – 675 с.
3. Как научиться петь. – М. : Благо, 2002. – 128 с.

КОСТАК А. І.,
ВАСИЛИНКА М.І.

Мукачівський державний університет, Україна

ВИКОРИСТАННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ СПАДЩИНИ М. СТЕЛЬМАХОВИЧА У ВИХОВНІЙ РОБОТІ З МОЛОДШИМИ ШКОЛЯРАМИ

У Концепції Нової української школи підкреслюється, що в основу національного виховання учнів мають бути покладені принципи педагогіки партнерства, єдності сім'ї і школи, наступності поколінь. Сьогодні особливо нагальною стала проблема створення освітнього середовища, яке б відповідало потребам українського державотворення й формування високоосвічених, духовно багатих та морально стійких особистостей, достойних громадян нашої держави.

Сучасний заклад загальної середньої освіти має продовжувати родинно-сімейне виховання, працювати в тісному контакті з батьками, залучати їх до освітнього процесу. Досить часто, з'ясовуючи актуальність тієї чи іншої освітньої проблеми, ми звертаємося до досліджень зарубіжних учених, безпідставно забуваючи про величезну вітчизняну наукову скарбницю. В контексті сучасних виховних традицій доречно згадати про теоретичні та практичні аспекти виховання дітей молодшого шкільного віку, які протрактував М. Стельмахович.

Відомий педагог, один із теоретиків українського родинного виховання, серед усіх напрямів виховання наголошував саме на колосальному потенціалі родинного. У підручнику «Українська родинна педагогіка» та в ряді статей М. Стельмахович зазначав, що традиційне українське родинне виховання – це історично сформована через безперервне застосування впродовж багатьох віків педагогічна система поглядів, ідеалів та засобів батьківсько-материнського й родичівсько-свояцького впливів на дітей та молодь, спрямованих на формування життєдіяльних особистостей, забезпечення розвитку духовної єдності, наступності, спадковості поколінь і безсмертя нації. Особлива його виховна цінність полягає в тому, що воно базується на ґрунті рідної мови й звичаєвої родинно-побутової культури, своїм змістом і духом підпорядковується самобутній природі української дитини, потребам забезпечення її належного тілесного, духовно-морального й інтелектуального розвитку, повністю відповідає прагненням й корінним інтересам батьків та народу в цілому, а також ідеалам української педагогіки у формуванні довершеної особистості українця.

У працях педагога знаходимо, що перспективним для новітнього родинного виховання є відродження традиційного високого статусу української родини, її авторитету, подружньої вірності, любові до дітей і обов'язку щодо їх виховання, поваги до батьків, піднесення ролі подружжя у створенні, зміцненні, збереженні й розквіті сім'ї, забезпечення на їх прикладі моральної підготовки молоді до подружнього життя. Вчений відповів на ряд найважливіших і у наш час питань: якою повинна бути система родинного виховання, якими шляхами і засобами втілювати її в життя. Педагог доводив, що в навчально-виховному процесі мають формуватися, насамперед, національна свідомість і самосвідомість, світогляд, патріотизм, повага до споконвічних традицій свого народу, глибока духовність особистості.

На думку М. Стельмаховича, мова – це найкращий вихователь, бо завдяки їй формуються основи духовного світу дитини, тільки вона може забезпечити повноцінне життя особистості. Педагога завжди турбувало питання збереження вміння спілкуватися рідною мовою як в Україні, так і за межами Батьківщини. Він доводив, що «жодна мова не бренть нам краще» як рідна українська. Педагог покладав великі надії на батьків-українців, які повинні донести до власних дітей мову своїх батьків у такому вигляді, щоб вона була прийнята ними і використовувалась протягом всього життя як найбільш бажана і дорога. Спілкування з дітьми своєю мовою веде до підвищення свідомості, формує гідність, високі моральні якості. До цінних джерел національного виховання вчений відносив і фольклор. Виховання фольклором впливає на світосприймання, правильне розуміння учнями багатьох природних явищ і зародження потреби змінювати життя на краще. Рідні пісні, особливо обрядові, поговірки, приказки, оповідання, голосіння, казки, заговорки, заклинання, колядки, щедрівки і т. ін. часто дають цінний стародавній матеріал. Вчителям сучасної школи варто використовувати його на уроках та в позаурочний час.

Таким чином, в умовах сьогодення та зростаючої родинної кризи, з метою ліквідації сімейних проблем та наукового прогнозування перспектив зміцнення сім'ї й піднесення її ролі у вихованні дітей, виникає потреба звернутися до педагогічної спадщини М. Стельмаховича. Рефлексія творчої спадщини вченого – це ще один крок до усвідомлення глибинних національних коренів педагогіки як науки, як мистецтва плекання самоідентичності, етнічної соціалізації особистості.

Список використаних джерел

1. Біловус Н. М.Г.Стельмахович про розвиток особистості дитини в традиціях української родинної педагогіки // Матеріали Перших Всеукраїнських педагогічних читань.: Проблеми української народної педагогіки в науковій спадщині Мирослава Стельмаховича. – Івано-Франківськ: Плай, 2004. – С. 146-151.
2. Видатні українські педагоги: Інформ. довідник. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 224 с.
3. Концепція «Нова школа. Простір освітніх можливостей» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://mon.gov.ua/activity/education/zagalna-serednya/ua-sch-2016/>. – 40 с.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>